

ЗАЯВА
Священного Синоду Української Православної Церкви
від 6 грудня 2019 року

Священний Синод Української Православної Церкви, обговоривши останні події в сфері міжправославних відносин, заявляє:

1. Вимушені констатувати, що внаслідок антиканонічних дій Константинопольського Патріархату в Україні, а також у зв'язку з прийняттям у спілкування Предстоятелями Еладської та Олександрійської Православних Церков розкольніцької «Православної Церкви України», ситуація в світовому Православ'ї значно погіршилася і розділення між Помісними Православними Церквами поглибилося не лише на адміністративному, але й на духовному рівні — тобто на рівні спілкування в Таїнствах.

2. Стало очевидним, що ця криза є не лише проблемою двосторонніх відносин між Константинопольським і Московським Патріархатами, а стосується всього світового Православ'я — всіх Помісних Православних Церков, оскільки руйнує самі основи життя й місії Церкви Христової. Дана проблема має не адміністративний, а еклезіологічний характер. Назовні вийшла нова концепція першості Константинопольського Патріарха як «першого без рівних» у світовому Православ'ї, якої ніколи не знала Православна Церква, і яка фактично є порушенням принципу соборності Церкви та наслідком неправильного розуміння природи Церкви взагалі й ролі окремої Помісної Церкви в Тілі Христової Церкви, зокрема. Окрім того, Константинопольський Патріархат почав допускати до співслужіння осіб, які не мають священного сану, що є кощунством і наругою над Євхаристією.

3. З огляду на це, припинення Українською Православною Церквою євхаристичного спілкування з Константинопольським Патріархатом та з Церквами й ієрархами, які визнали розкольніків, є не зловживанням Євхаристією, чи тим більше шантажем Євхаристією, як дехто інколи говорить, а навпаки, є захистом Євхаристії і збереженням канонічної та духовної чистоти й непорочності Церкви. Адже Господь наш Ісус Христос, за словами святого апостола Павла, *«полюбив Церкву і віддав Себе за неї ... щоб поставити її перед Собою славною Церквою, яка не має плями, чи пороку, чи чогось подібного, але щоб вона була свята і непорочна»* (Еф. 5:25-27).

4. Саме з цих причин, неправдивими й маніпулятивними є звинувачення на адресу Української Православної Церкви в тому, що нібито вона рухається до самоізоляції, припиняючи євхаристичне спілкування з тими, хто вступив у спілкування з нерозкаяними розкольниками. Насправді, ми відстоюємо чистоту канонічного передання Церкви, захищаємо Церкву від кошуництва. Інакше, якщо до священнослужіння допускаються особи, які не мають законних хіротоній, якщо розкол оголошується Церквою, а справжня Христова Церква ігнорується або називається розколом, то виникає небезпека підміни Церкви. Окрім того, такими антицерковними діями стирається межа між Церквою і розколом. В результаті створюється нова «церква», заснована людьми, замість тієї, яку заснував Господь наш Ісус Христос, придбавши її *Собі Кров'ю Своєю* (див. Діян. 20:28).

5. Один з базових принципів канонічного права Православної Церкви полягає в тому, що той, хто вступає в євхаристичне спілкування з відлученим, сам відлучається від спілкування з Церквою. У зв'язку з цим, прийняття деякими Помісними Церквами в спілкування осіб, які вчинили розкол в інших Помісних Церквах, не принесли за це покаєння і не мають дійсного священного сану, автоматично ставить перед ними питання щодо того, чи не є подальше перебування у євхаристичному спілкуванні з розкольниками співучастю в цьому гріху і порушенням приведеного вище канонічного принципу?

6. Вважаємо, що єдиним способом виходу з цієї кризи є всеправославне соборне обговорення і вирішення всього комплексу цих проблемних питань. Усвідомлюючи всі складнощі, що пов'язані зі скликанням такої всеправославної наради, іншого виходу з кризової ситуації ми поки що не бачимо. А тому, вітаємо ініціативу Блаженнішого Патріарха Святого Граду Єрусалиму і всієї Палестини Феофіла III щодо скликання Всеправославної наради в Йорданії. У важкі часи історії нашої Церкви вже був випадок допомоги Єрусалимського Патріархату, коли в 1620 році Патріарх Єрусалимський Феофан в Києві відновив православну ієрархію на заміну тих, хто пішов в унію під тиском тодішньої польсько-литовської влади. Схвалюємо, дякуємо і з надією дивимося на подібні заклики до Всеправославної наради від Предстоятелів та ієрархів інших Помісних Православних Церков, що почали все частіше і сильніше звучати протягом останнього часу.

7. Констатуємо, що на превеликий жаль в життя світового Православ'я почали грубо втручатися геополітичні й політичні чинники. Внаслідок цього, окремі Помісні Церкви почали приймати свої церковні рішення під впливом цих чинників всупереч церковним канонам і багатовіковій традиції Церкви. Ми розуміємо, що кожна Помісна Церква звершує своє служіння в рамках тієї чи іншої держави, а інколи й декількох чи багатьох держав. Часто той чи інший православний народ історично є дуже тісно пов'язаним як з власною державою, так і з своєю Помісною Церквою. Однак, на наше глибоке переконання, кожна Помісна Церква в своєму служінні Богу має бути вищою за національні, державні чи політичні межі та інтереси, і не піддаватися зовнішньому тиску, пам'ятаючи, що Царство Боже, яке ми проповідуємо, *є не від світу цього* (див. Ін. 18:36). Якщо кожна Помісна Церква асоціюватиме себе виключно з інтересами власної держави, то світове Православ'я не зможе бути єдиним, адже буває, що держави конфліктують чи воюють між собою, але Церква має зберігати єдність і примиряти людей, а не ставати стороною чи засобом протистояння. Висловлюємо надію, що Свята Православна Церква з допомогою Божою знайде сили подолати ці виклики й зберегти свою єдність, піднявшись вище національних і державних кордонів та інтересів, адже у Христі немає *«ні елліна, ні іудея, ... варвара, скіфа, ... але все і у всьому Христос»* (Кол. 3:11).

8. Звертаємося до архіпастирів, пастирів, чернецтва і мирян нашої Української Православної Церкви. Дорогі владыки, отці, брати й сестри! Не без промислу Божого так сталося, що саме по Україні і по нашій Церкві в межах світового Православ'я сьогодні пролягає межа між Церквою і розколом. В цій ситуації ми маємо зберегти чистоту канонічного устрою та вчення Церкви. Нас лякають самоізоляцією. Але коли ми живемо в істинній вірі, то самоізоляції не може бути, як говорив про це світлої пам'яті Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Володимир: *«з Христом не буває самоізоляції»*. Фактично, сьогодні наша Українська Православна Церква, переживаючи різноманітні випробування, відстоює єдність всього світового Православ'я. Не бійтеся! Ви перебуваєте в істинній Церкві! Любіть Церкву, бережіть Церкву і себе в Ній, тому що через Неї Господь нас спасає. А все інше залишіть на волю Божу. Пам'ятайте, що не люди керують Церквою, а Сам Господь. Будемо ж молитися, щоб Господь Духом Своїм Святим виправив усі помилки людські, очистив нас від усякої скверни і спас душі наші!